

KAMARÁT MU NA HORÁCH NAHRÁDZAL OČI

Ďuri, zaber!

Denne vyhráva nad samým sebou. „Keby som sa mal báť, čo všetko sa mi môže stať, tak ani nevyjdem z bytu,“ tvrdí JURAJ PRÁGER (35), nevidiaci, ktorý má v nohách nielen naše vrcholy, ale aj Mont Blanc a Elbrus a desaťtisíce kilometrov na tandemovom bicykli. Aké prekážky musí prekonávať? Prečo už nefotografuje? Koho bol nápad ísť do francúzskych Álp a na Kaukaz?

JURAJ PRÁGER (35)

Pochádza z Bratislavy.

V šiestich rokoch začal strácať zrak, až sa ako dvadsaťštvoročný stal nevidiacim.

Po vyštudovaní Obchodnej akadémie pre telesne postihnutých v Bratislave začal študovať matematiku na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. Absolvoval Rímskokatolícku Cyrilometodskú bohosloveckú fakultu UK v Bratislave a začal učiť náboženstvo.

Pracoval aj ako barista a pokladník v reštaurácii Freshrestaurant.

Preteká na tandemovom bicykli v reprezentácii B a na budúci rok sa chystá na paralympiádu do Tókia.

Úspešne vystúpil na Kriváň, Gerlach, Mont Blanc, Elbrus a iné nielen slovenské vrcholy.

Je ženatý, má vodiaceho psa, 5-ročného labradorského retrievera Lukiho.

■ **Naposledy sme sa stretli pred trinástimi rokmi. Čo sa za tie roky zmenilo?**

Oženil som sa a stále mi pribúdajú nejaké športy. (Smiech)

■ **V šiestich rokoch si prekonal zápal zrakového nervu. Pamätáš si z toho niečo?**

Postupne som začal mať zhoršené videnie do diaľky a do blízka. Od momentu, keď mi zápal zistili, som šestnásť rokov priechádzal ozrak, až som sa stal nevidiacim. ■ **Sú ľudia, ktorí nevidia od narodenia. Ty si strácal, čo si už mal, čo asi bolo o to horšie. Dá sa povedať, že jedinou výhodou je, že si vieš predstaviť ľudí, predmety, farby a orientovať sa v priestore?**

Je pre mňa fažka sa k tomu vyjadrovať, na jednej strane mám zachovanú predstavivosť z detstva, ale na druhej strane viem, o čo som prišiel. Zatiaľ čo nevidiaci od narodenia berie svoj stav ako prirodzený, na druhej strane má obrovský problém, najmä čo sa týka abstraktných vecí. Skôr sa však naučí Braillovo písmo, pretože je oveľa ľahšie, keď človek začne trénovať hmat v dospelosti.

■ **Ako sa menil tvoj život?**

Bolo to náročné. Tri roky som chodil so zdravými deťmi do bežnej základnej školy, potom som musel prestúpiť do školy pre slabozrakých a nevidiacich.

■ **Mal si tam medzi deťmi výhodu, že si ešte aspoň čiastočne videl?**

Určite, a to isté aj na strednej škole. Chodil som na Mokrohojsku v Bratislave. Dodnes si pamätám vzájomnú spoluprácu medzi deťmi – tlačil som vodičára a on mi kričal, kde sú jamy, aby som ich obišiel. Pre-

tekali sme sa s kamarátom, ktorý mal ťažšie postihnutie a mal elektrický invalidný vozík. Všetky deti vystrážajú a je to úplne jedno, ako.

■ **Ty si sa dokonca takmer do poslednej chvíle sám bicykloval...**

Až som spadol do jamy. Keď som videl už iba meter pred seba a dokázal som rozlíšiť okraj cesty, vedel som ísť popri kraji. Lenže výpadky zorného poľa spôsobovali, že niekedy som cyklistu zaregistroval, až keď prešiel okolo mňa. A to už bolo nebezpečné. Chodieval som na hrádzu, veď tam nechodí autá, takže stalo sa to tam, kde som sa cítil najbezpečnejšie. A vtedy som pochopil, že už to asi nepôjde. Mal som dvadsať rokov.

„Keby som sa mal báť, tak nevyjdem ani z bytu.“

■ **Rodičia sa o teba nebáli, že sa sám bicykluješ? Alebo o tom nevedeli?**

Vedeli, a asi sa aj báli. Ale ja vravím, že keby som sa mal báť, čo sa mi všetko môže stať, tak ani nevyjdem z bytu.

■ **Keď sme sa pred trinástimi rokmi stretli na Pajstúne, fotografoval si, hoci si už bol nevidiaci. Fotografuješ ešte?**

Už nie času. Fotil som veľmi veľa, teraz už len občas, keď si robíme nejaké spoločné fotky. Technika v tomto pokročila, mám dokonca mobil, ktorý mi oznamí, koľko ľudí vidí na displeji. Fotoaparát už nepo-

Juraj nemá problém s bežnými vecami, ako je čaj alebo káva. Všetko je to cvik.

„Sú to veci, ktoré si vidiaci ľudia neuvedomia.“

■ **Čo máš všetko hovoriace?**

Mobil, hodinky, počítač, detektor farieb a osobnú váhu, s ktorou sa stále hádam. (Smiech) Keď k nám prídu známi, vravím kamarátkam, aby sa pokojne odvážili, že predsa nebudem vidieť, koľko vážia. Postavia sa na ňu a váha zrazu napríklad povie: päťdesiatpäť a pol kilogramu. (Smiech)

■ **Kedy si si ma videl ako čierneho machuľu. Zmenilo sa to?**

Čo sa týka choroby, vyzerá to, že je to ustálené plus-minus na tej úrovni, že na krátku vzdialenosť niekedy rozoznám kontrast. Aj preto som si pýtal čierneho psa. Najviac super je to v snehu, keď registrujem, že ku mne pribíha moja čierna machuľka. No keďže nemám zachované centrálné

videnie, tak som schopný naraziť do stĺpa, ktorý mám pred sebou. Vždy deťom na besedách vravievam, že radšej chodím von večer, lebo v noci lampu obidem, rozlíšim svetelný flak. Je to paradox, že keď mi večer na priehode pre chodcov zabliká auto, tak ho ešte zaregistrujem. Ale cez deň o tom ani neviem.

■ **Niektorí ukážu aj rukou, aby si presiel? Stáva sa, ale to nemá šancu vidieť. Pozitívny príklad však je, keď zabrzdi nákladné auto a povzbudivo dvakrát zatrubí.**

■ **Na čo a do čoho často doslova narážas v bežnom živote?**

Do áut parkujúcich tam, kde nemajú... Na Obchodnej ulici v Bratislave v čase zasobovania to bol vždy obrovský problém, to si

môžeš vybrať, či sa prepcháš medzi autom a obchodom, alebo to riskneš cez elektrifikovú trať. Na figu to bolo v úzkych pasážach. Vodiace línie na chodníkoch sa už zlepšujú, ale všade sa najdu nedokonalosti.

■ **Čo sa napríklad v Bratislave zlepšilo a zjednodušilo pre nevidiacich?**

Veľa vecí, napríklad cestovanie. Vo vozidlách MHD sa už nemusím pýtať, aká je to linka, ale samo mi to vyhlási, či je to trolejbus alebo autobus. Existuje totiž povelyový vysielač. Keď počujem, že sa k zástavke blíži vozidlo, mám vysielačku, stlačím tlačidlo a vonkajší reproduktor, ktorý je na dverami trolejbusu, mi oznámi: linka 201, smer hlavná stanica. Sú to veci, ktoré si vidiaci ľudia neuvedomia.

Luky ovláda okolo štyridsať príkazov. Taktu ukáže, že si Juraj môže sadnúť.

◀ Keď sa im pred výstupom na Mont Blanc zhoršilo počasie, vybehli si na Tadolvet Bosson. Vpravo Zoltán Pál.

s akýmkoľvek postihnutím, nielen nevidia, ale telesne hendikepovaní s asistenčným psom, majú povolený prístup.

■ **Chodievalš po psom nakupovať?** Nedávno sa mi život zmenil na manželský, a keďže pracovne mám toho menej ako manželka, ktorá chodí na osem hodín do práce, tak jej aspoň pomôžem s drobnosťami a odskočím na nejaký drobný nákup. Je to radosť, chodiť nakupovať, psík ma dovedie na služby zákazníkom, pridelia mi zamestnanca, ktorý ide so mnou a číta mi, čo je v regáloch. A je to zážitok aj pre psa, samé nové vône... (Smiech)

■ **Skúšajú ho ľudia kŕmiť? Tento problém často zažívajú aj vodiaci psíčkari.**

Oceňím, ak sa ma vopred opýtajú. Vodiace psy totiž nemôžu žrať hocičo, sú na granulách, aby mali pravidelné trávenie. Viem sa spolaťnúť, že vybehnem von ráno o pol ôsmej, Luky je naučený na povel urob, urob. Vyprázdni sa a môžeme fungovať

„Vodiaci pes je kompenzačná pomôcka.“

ďalej. Len čo by dostal inú stravu, mohlo by ho prehnať. V poslednom čase však vnímam problém s tým, že ľudia po svojich psoch nezberajú. Prítom aj nevidia, ci je povinný po svojom psovi pozberať. Veľakrát sa mi stane, že idem upratať po svojom a šliapnem do cudzieho.

■ **Púšťaš Lukiho aj na voľno?**

Jasné, tiež si potrebujú vyvetrať hlavu. Má psychický tlak, lebo sa musí na svoju úlohu sústrediť, aby svoju prácu vykonával spoľahlivo a neprivedol ma do nejakého nebezpečenstva. Ľudia si niekedy myslia, že sú to chudáci psy, ktorí celý život len pracujú. Nie je to tak, lebo ak to zrátame, pes voďí asi tri hodiny denne. Odvedie nevidiaceho napríklad do práce, tam si oddýchne, a potom idú domov alebo ešte niekam zájdú. Okrem toho má prechádzky a ak sa stretne s nejakými kamošmi psami, tak sa vybehá.

■ **Zvykne sa s tebou aj hrať? Labratory rady aportujú...**

V byte veľmi nie, šmyká sa na plávajúcej podlahe. Mój prvý psík bol veľký aporter na tenisové loptičky, behával až priveľa.

Dávam si však pozor, viem, že bežným ľuďom sa stáva, že pes pri hre zle šliapne a spôsobí si zranenie na celý život. Odvezie ma na Železnú studničku, tam mu dám dole postroj, prejde sa na vodidle, potom ho na lúke nechám, nech si pobehá a poňučá a sme spokojní obaja.

■ **Čo všetko tvoji vodiaci pes dokáže?**

Ukáže zastávku, nastúpi do trolejbusu, podá mi, čo potrebujem, na priechode pre chodcov zastane pri stĺpiku, aby som mohol stlačiť tlačidlo. Keď je príliš premoťovaný, snaží sa robiť mi radosť. Napríklad som mal vrecko s kópkou a chcel som, aby mi ukázal kôš. Pred košom však bola lavička, tak položil hlavu na lavičku, nech si teda ešte sadnem.

■ **Vie rozlíšiť vpravo a vľavo?**

Je to striktné rozlíšenie, odborníci to vysvetľujú tak, že pes prevažne reaguje na prvú slabiku. Takže reaguje na „doľava“ a „vpravo“. Ovláda okolo štyridsať povelov. Zo smerových rozlišuje „rovno“, „vpred“, „naspäť“. Z vyhladávacích je to „zebra“ – priechod pre chodcov, „miesto“ – lavička, „kôš“, „stĺp“, „zastávka“, „výťah“, „schody“, „dvere“... Obľúbený povel je „okienko“ na stanici, keď si ideme kúpiť lístky na vlak. So starým psom sme mali naučenú obľúbenú trasu „tesko“, keď sme chodili nakupovať.

■ **Nežiaril na manželku?**

Nie, sú kamoši. Ak idem niekam preč, po mne mu je najbližšia ona. Mňa má za pána a ju si zaradil do svorky. Rešpektuje aj môjho starého psa, ktorý má problémy s pohybom a je na dýchodku u našich. Pusti ho pred seba, nech si ľahne prvý.

■ **Labratory sú žravé, nekradne zo stola?**

Starý pes Árkus nie, ale tento raz zožral takmer celú bábovku. A to sme iba vybehli k susedom na siedme poschodie odnieť bahniatka. (Smiech)

■ **Kedysi si mal záľubu rozoznávať ešpézetky autobusov MHD. Robíš to ešte?**

Vtedy boli nové solarisy. Minule som telefonoval jednej známej, ktorá práve cestovala z práce. Hovorím jej, počuj, si v solarise? Vrávi, že áno. Opýtal som sa, aké má evidenčné číslo. Povedala, že 1 207. A ja na to, že to bol jediný autobus, ktorému toho času, keď dostávali ešpézetky a nemali voľné 507 OL, dali 947 OL. A ona na to, že ma sklame, že autobus má už inú ešpézetku. Myslim, že to bolo BL 594, ale koncovku

„Medzi vodičmi MHD už mám kamarátov.“

si už nepamätám. Má dar na numerickú pamäť. (Smiech)

■ **Vodiči MHD sú na nevidiacich zvyknutí.**

■ **Poznajú ťa z videnia?**

Mám už medzi nimi kamarátov, takže sa mi cestovanie zmenilo na hoby. Keď prídem na zastávku, nečakám, či mi príde trolejbus 201 alebo 202, ale v hlave si vyplačím, či mi príde 201 trinásť alebo štv-

té poradie. Na každej linke je totiž určitý počet vozidiel, pri predných dverách je taká malá tabuľka. Takže teraz viem, že ak prídem na Čiližskú na konečnú o 9.36, tak mi príde 201 prvé poradie. O 9.44 druhé, o 9.51 tretie... Ak sa chcem z mesta doviezť domov a nejakým kamošom vodičom a on mi povie, že napríklad jazdí siedmu 201, ja si to vypočítam tak, aby som mohol ísť týmto spojmom. Odveziem sa s ním na Čiližskú, pokečáme a idem domov. (Smiech)

■ **Doma zvykneš vysávať. Dá sa to?**

Jasné. Idem v línách. Keď som ešte býval s rodičmi a so sestrou, ak si neupratala, povysával som jej ponozky a dokonca aj

Jurej Práger pokoril východný vrchol Elbrusu (5 621 m. n. m.) 5. júla 2013.

Spolu so Zoltánom Pálom a Konštantinom Kečtinom.

Albo prídem na zastávku, stlačím tlačidlo na vysielacke a oznámim mi, aká je to zastávka a odchody jednotlivých liniek. Funguje to na všetkých zastávkach, na ktorých sú elektronické informačné tabule.

■ **Zmenili sa aj reakcie verejnosti?**

Musím povedať, že odtedy chodím s vodičmi psom, prístup ľudí sa veľmi zlepšil. Je to doslova alfa a omega, aj vďaka nemu sú empatičkejší. Od roku 2006 fungujem s bielou palicou a od marca 2009 mám vodiaceho psa, už mám druhého, je to jednoduchšie. Nemusím sa dožadovať miesta na sedenie, lebo pes tam automaticky nacúva. Ziaľ, občas nastanú kolízne situácie, že tam niekto sedí a nevíš, či je to miesto, ale pes to nerieši, vie, že tam vyhradené miesto

pre nevidiacich. Keď som chodieval sám, mnohokrát si ma ľudia ani nevníšili alebo, naopak, až príliš. Čakal som napríklad na chodníku na kamaráta, chytili ma pod pazuchu, že mi pomôžu cez cestu. (Smiech)

■ **Kedysi, keď vodiace psy „začínali“, často s tým mali niektorí vodiaci problém...**

Teraz už je to ojedinelý jav. Nemám problém ani v reštauráciách, ani v potravinách. Cez výcvikové školy som zapojený do projektu EÚ Lepšia verejná správa. Chystáme sa kompetentným predostrieť všetky problematiky súvisiace s vodiacími psami a od minulého roka je už na to aj zákon. Je v ňom vyspecifikované a jasne opísané, že pes so špeciálnym výcvikom nie je pes, ale kompenzačná pomôcka. A osoby

jedno pero. Moja manželka síce nenecháva veci na zemi, ale občas mi potajme naschvál rozspje zopár zmliek ryže alebo pohánky, chce mi tým urobiť radosť. Robí si zo mňa srandu. Veľmi ma totiž baví vysávať omrvinky, to počujem len také pukanie, to nemá chybú.

■ Rekreačne si bicykloval na tandem, ako si dostal do reprezentácie?

Mal som to ako hoby. Šport je však finančne náročný a je to dlhá cesta, kým sa človek do toho dostane, získa si sponzorov a niekým sa stane. Takže sme sa s partákom rozhodli, že by sme mohli nejaké preteky vyskúšať a šli sme tam s malou dušičkou. Zistili sme, že medzi rekreačnými a vrcholovými jazdcami je obrovská priepasť a my sme boli niekde v strede.

■ Tak ste sa rozhodli trochu zamakať?

Presne. Vedeli sme, že keď zamakáme, mohli by sme mať nejakú šancu. Od roku 2006 do roku 2010 sme jazdili len tak a po prvých pretekoch vo Vrátni, čo sme absolvovali mimo poradia na trekovom bicykli medzi cestnými tandemistami, sme skončili zhruba v strede. Z pätnástich pretekárov sme boli siedmi alebo ôsmi, čo ma veľmi motivovalo. Po predchodcoch sme dostali prvý tandemový cestný bicykel a začal som si to naplno vychutnávať. Od roku 2010 som plynule prešiel do reprezentácie B cestnej cyklistiky s tým, že som

vedel, že o dva roky sa ešte na paralympiádu do Londýna nedostanem. Realnejším odhadom bolo Rio 2016, to sa však nepodarilo. Po dvojiročnej pauze som dostal možnosť, pridelili mi nového pilota. Je akčný a sám začal zhaňvať sponzorov, aby sme mali vybavu, ako sa patrí na športovcov. Tretry, prilby, okuliare...

„Veľmi ma baví vysávať omrvinky.“

■ Znamená sa, že trénuješ na Tokio?

Prípravujeme sa na paralympiádu, ktorá tam bude na budúci rok. Je to náročné, lebo konkurencia tandemových cyklistov je naozaj obrovská. Iné kategórie majú menej pretekárov, zatiaľ čo my prideme na preteky, kde je dvadsať tandemistov a bodovaných je iba prvých desať. V minulom roku sa nám podarilo dvakrát skončiť na svetovom pohári na desiatom mieste, na európskom pohári je menšia konkurencia, tam sme boli dvakrát prví a dvakrát druhí. Ale to bol skôr taký lepší tréning.

■ Koľko kilometrov najazdíš za rok?

V roku 2010, keď som začal aktívne bicyklovať, som na tréningoch najazdil desaťtisíc kilometrov. V roku 2011 jedásťtisíc,

v 2012 trinásťtisíc, v 2013 pätnásťtisíc a v 2014 sedemnášťtisíc. V roku 2015 to bolo nejakých trinásťtisíc – vtedy som sa oženil a mal som aj pracku, takže dva roky som bicykloval rekreačne, najazdil som asi päťtisíc kilometrov za rok. V minulom roku som nabehol na dvanásťtisíc kilometrov a teraz po prvom sústredení na lbize mám za sebou prvú tisíciku. V polovici mája máme dvoje náročné preteky – svetové poháre v Taliansku a Belgicku. Chceme tam ísť čo najlepšie pripravení, aby bola čo najväčšia šanca získať čo najviac bodov.

■ Ako to funguje na tandeme? Máš s pilotom nejaké dohodované signály?

To len šliapeš a ideš. Je tam synchronizačné refaz, akéto nepustí. Mohol by som sa uliati iba tak, že by som do pedálov nedal toľko sily, ale ten vpredu by to cítil.

■ Ja by som si takto vzadu pripadal doštek, keby som sedel, šliapal a nevedel, kam idem...

Aj ja sa cítim niečo. (Smiech) Dnes si pamätám, keď parták raz vybavil štart mimo poradia so zdravotnými cyklistami, aby sme si spravili kľúčový tréning. Prvý deň bola spomienková jazda na jedného pretekára a druhý Sereďmaratón. Po sedemdesiatich kilometroch, keď sme dreli ako kone, mi parták vraví: super, Ďuri, už sú len dvadsať metrov pred nami. Na súlovom bicykli sa totiž ide do kopca ľahšie, tandem je ako kámión na Donovaloch.

Povedal som si, že budeme bojovať vo vrchol Havranu a na zjazde do Radošinej si oddýchnem. Vyšliapali sme teda hore, a keď parták videl, že elita je iba kúsok pred nami, zarezal. Ďuri, zaber! Celou cestou som sa modlil, aby sme nespádli. Len sme tak preleteli okolo skupinky cyklistov. Po pretekoch mi namákla na lavičke v Sereďi čítala, ako sme išli, a zrazu sme došli na maximálnu rýchlosť a tam 87,9 kilometra za hodinu. Vravim si – vdaka ti, Bože, že nevidím... Neviem si totiž predstaviť, keby bol na ceste konár alebo nám nejaké zviera vbehol pod kolesá.

■ Okrem tandemu si sa dostal aj na poriadne kopce, v roku 2008 si vystúpil na Kriváň. Co ťa dovedlo až na Mont Blanc?

Tak, ako mám rád kopce a turistiku a ako sme sa my dvaja stretli pred trinástimi rokmi na Pajštúne, vždy sa mi páčili Tatry. Absolvoval som tam niekoľko vysokohorských túr, stále ma lákalo vyskú-

Juraj so svojim terajším tandemovým pilotom Janom Gallikom.

Juraj s Janom v časovke na Upper Austria Para Cycling Tour v Rakúsku.

šať si to ešte vyššie. Vtedajší tandemový parták mal dobrého kolegu Zola Pála, ktorý robí sprievodcu v Alpách. Navhol tandemista Nevedel som, čo to všetko predstavuje, tak som „z fleku“ povedal, že môžeme ísť. Keď mu parták prezradil, že kamarát, čo si to vysnil, je nevidiacy, Zolo sa chystal za hlavu. No napokon povedal, že prečo nie. Šli sme najprv do rakúskych Raxov, aby si ma vyskúšal. Spolupráca na lane nám vyšla a dnes som rád, že som tu a že sme sa z Mont Blancu vrátili domov živí a zdraví.

■ V dokumente Slepá dôvera o vašom výstupe je zaujímavý záber, keď ste šli po hrebeni doslova ako po žiletke. Nebá si sa?

To bola prístupová trasa od stanice lanovky Aiguille du Midi na chatu Cosmiques, kde sme mali penocovať. Bolo tam klešané dvesto výškových metrov po úzkom hrebeni. Navalo som ma hľbkou troch kilometrov Chamonix a napravlo osemsto metrov výraz. Bolo to naozaj ako žiletka, uzúky chodník, široký pre dve nohy. Do teraz neviem, ako sa nám vyhlí Francúzi, čo šli oproti nám. Bol som zvedavý, dal som palicu naľavo – visela vo vzduchu, a napravlo takisto. Asi som sa tou palicou nemal tak zvedavo pozerať. Nebolo mi všetko jedno.

■ Napriek tomu si a rok neskôr šiel na Elbrus...

Na jednom malom horskom festivale v lipovskej dedinke Dúbrava, odkiaľ pochádza kameraman Rasto Hatiar, čo o našom výstupe na Mont Blanc natočil Slepú dôveru, som počul dokument o Elbruse. Spomínali v ňom, že technicky nie je až taký náročný ako Blanc, ale fyzicky je náročnejší, pre-

tože je vyšší. Nekonečný „šliapek“ mi neprekáža, keďže nevidím, koľko mám pred sebou a mentálne ma to neubíja. Jediné, čo bolo náročné, bolo posledných sto, dvesto výškových metrov. Zolo mi kričal: ešte kúsok, ešte kúsok, to už trochu ubíjalo. Najprv mal jeden z partie omrzliny, ďalšieho začala boľieť hlava, Zolo sa ma spýtal, či ideme vyššie. Hovorim, ideme, ved' nám dali aj vľajku, musíme si spraviť vrcholovku! Nemôžeme to vzdať! A zvládli sme to.

„Som rád, že sme sa vrátili živí a zdraví.“

■ Máš ešte nejaký vzťah z zálohe, na ktorú by si chcel vyliezť?

Už nie. Rasto Hatiar mal ešte pekné dokumenty v Aconagay z Južnej Ameriky a z Denali zo Severnej Ameriky, ale povedal som nie. Stačia mi Malé Karpaty – Pajštún, Zárub, Vysoká. A už sa mi začína ozývať aj ľavé koleno. Na bicykli ma to neboli, tak radšej teraz naplno bicykel.

■ S manželkou si sa zoznámil na lyžovačke. Ako to u teba technicky vyzera, máš navádzača?

Áno, a prispôbujeme to podľa podmienok. Na paralympiáde majú športovci navádzača vpredu, ale oni majú svah pre seba, nemajú sa im tam iní ľudia. My si to v lyžiarskych strediskách nemôžeme dovoliť. Posledné dve sezóny som toho veľa nenalyžoval, ale predtým sme radi chodievali cez týždeň do Rakúska na Stuhleck. Sú tam lepšie podmienky, menej ľudí a nižšie

ceny. Na Slovensku totiž stojí skipas 40 eur, listok TŽP 36 a sprievod ďalších 36, takže je to 72 eur. V Rakúsku stojí skipas 41, listok TŽP stojí 21 a navádzač je zadarmo. Najradšej mám dlhú širokú zjazdovku, keď mi parták povie: spraviš si tridsať oblúčikov a zastav. Alebo keď pod nami neboli nikajki ľudia, šiel parták prvý, kričal mi len: doľava, vpravo, a ja som ho iba kopiroval.

■ Sníva sa ti v noci?

Keď ako. Väčšinou som taký unavený, že si sny nepamätám, ale občas sa mi snívajú z detstva zapamätané veci. Bud' repríz z detstva, alebo už len zvuky.

■ Spomínal si prácu. Čo robíš, ak práve netrénuješ?

Posledných dva a pol roka som pracoval v malej reštaurácii zo zdravotnej kuchynou, lenže sa im skončila najomná zmluva. Na učil som sa obsluhovať kávovar, bol som každý deň šľudni a cítil som sa pri manželke super užitočný. Ešte minúly rok som fungoval tak, že som bol buď na besedách v školách, alebo v reštičke, a popritom som ešte trénoval. Bolo to dosť náročné. Keď reštičku zavrel, dohodli sme sa s manželkou, že ďalšiu prácu si budem hľadať až po Tokiu. Viem si predstaviť nejakú chránenú dielňu či niečo ako kaviareň Radnička, kde obsluhujú ľudieepkovani. Zistil som totiž, že kávovar sa dá obsluhovať aj bez zraku, a dokonca aj pokladnica. Využíval som to, čo mám rád, matematiku a čísla. Zadával som číselné kódy a snažil som sa výsledok vyplniť z hlavy skôr ako kasa. Človek si zvykne, a keď musí, tak si zvykne rýchlo.

Dan Hrnčík

Zolo Pál nahradzoval Jurajovi oči pri oboch výstupoch. Aj na Mont Blanc, aj na Elbrus.